

Зараження *Toxocara* собак і кішок

Що це *Toxocara*?

Токсокара (*T. canis* у собак і *T. cati* у кішок) — це великі нематоди, що живуть у тонкій кишці і можуть спричиняти захворювання молодих собак і котів. Цуценята можуть бути сильно інвазовані внутрішньоутробно або через молоко матері. У кошенят інвазії передаються тільки через молоко матері. Зараження людини виникає в результаті випадкового проковтування інвазійних яєць з навколишнього середовища або, рідше, при вживанні недостатньо термічно обробленого м'яса паратенічних хазяїв (ссавців і птахів), що містить личинки.

Клінічні ознаки

У цуценят і кошенят, заражених великою кількістю мігруючих личинок, можуть спостерігатися респіраторні ознаки. Під час перебігу інвазії у них також можуть бути рідкі фекалії, розвинутися серйозні кишкові розлади і може спостерігатися кахексія зі здуттям живота. Патентні інвазії *Toxocara spp.* також можуть спостерігатися у літніх собак і котів, але такі інвазії рідко призводять до клінічних ознак.

Епідеміологія

Toxocara canis і *T. cati* широко представлені серед популяцій собак і кішок світу. Поширеність інвазій залежить від способу життя та раціону тварини, але зазвичай найвища у цуценят і кошенят, нижча у підлітків і найнижча у дорослих собак і кішок. Собаки та кішки заражаються, під час проковтування інвазійного яйця з навколишнього середовища, сирого м'яса або впольованого зараженого паратенічного хазяїна (наприклад, гризуна). Яйця, які виділяються з фекаліями, стають інвазійними через кілька тижнів у навколишньому середовищі та залишаються інвазійними роками. Інвазійні яйця із зараженого ґрунту чи овочів можуть бути джерелом інвазії для людей і тварин.

Діагностика

Патентні інвазії *Toxocara* зазвичай діагностуються шляхом дослідження фекалій методом центрифугування, флотації або, рідше, за допомогою антиген тесту. Яйця токсокар легко розпізнати як яйця аскарид; однак ідентифікація виду вимагає детального дослідження та є актуальною, оскільки хибнопозитивні результати можуть бути отримані, якщо собаки проковтнуть собачі або котячі фекалії, що містять яйця токсокар.

Необхідно бути обережним у випадках негативних результатів після дослідження фекалій, оскільки (i) не можна виключити патентні інвазії та (ii) кількість виділених яєць може бути нижче межі виявлення аналізу.

Лікування

Цуценят слід обробляти відповідними антигельмінтиками з 14-денного віку, а кошенят з 3-тижневого віку (внутрішньоутробне зараження кошенят не відбувається). Потім лікування слід повторювати ще два тижні до двох тижнів після відлучення, з наступним щомісячним лікуванням до шестимісячного віку.

З метою зменшення передачі цуценятам, вагітним сукам можна давати макроциклічні лактони на 40-й та 55-й день вагітності або фенбендазол щодня з 40-го дня вагітності, що триває до другої доби після пологів. Вагітних маток можна лікувати емодепсидом спот-он приблизно за сім днів до очікуваних пологів, щоб запобігти лактогенній передачі личинок *Toxocara cati* кошенятам. Для попередження лактогенної передачі личинок *Toxocara cati* кошенятам, вагітних кішок слід обробляти спот-он препаратом, що містить емодепсид, приблизно за сім днів до очікуваних пологів.

Лактуючих самок собачих й котячих слід лікувати одночасно з першим лікуванням дитинчат, оскільки в цей період у них часто з'являються ознаки патентної інвазії.

Патентні інвазії у дорослих собак і кішок рідко пов'язані з клінічними ознаками, тому важко визначити, собака чи кішка виділяє яйця, якщо не проводити регулярні дослідження фекалій.

Щоб мінімізувати ризик виділення яєць токсокар, дегельмінтизацію необхідно проводити не менше 4 разів на рік. В якості альтернативи повторного лікування, можна проводити обстеження фекалій принаймні 4 рази на рік з подальшим антигельмінтним лікуванням, в разі виявлення позитивних результатів.

Щомісячне лікування відповідним антигельмінтиком мінімізує ризик патентних інвазій і рекомендується в разі ризикової ситуації, (наприклад, тварини, яких годують необробленими сирими дієтами, полюють, мають вільний доступ назовні, доступ до саду) і коли домашній улюбленець знаходиться в помешканні разом з маленькими дітьми або з особами із пригніченим імунітетом.

Заходи профілактики

Собак і кішок не можна годувати недозареваним або сирим м'ясом, і слід бути обережними під час полювання. Якщо годувати сирим м'ясом, його слід заморозувати принаймні на 7 днів при -18°C. Регулярний збір та утилізація фекалій є дуже важливим заходом профілактики.

Зоонози

Токсокари є потенційними зоонозами. Після заковтування інвазійних яєць, що містять личинки або зараженого м'яса паратенічних хазяїв, личинки можуть почати соматичну міграцію (*larva migrans visceralis*). Це може мати серйозні наслідки для здоров'я людини. З цієї причини інвазії *Toxocara spp.* у собак і кішок різного віку заслуговують на увагу.

Для отримання додаткової інформації щодо інвазій *Toxocara*, будь ласка, зверніться до
Рекомендацій ESCCAP 1: Контроль гельмінтів собак та котів